

Enkele uitgewerkte aantekeningen van Sjoerd Braaksma uit zijn archief

Inhoud:

I: Visie van Sjoerd Braaksma op de avifaunistische betekenis van de Wadden;

II: Zijn visie op het buitendijks gebied in Nederland;

III: Zijn bezoeken aan Rottum/ Rottumeroog/ Rottumerplaat

Ad I: Visie van Sjoerd Braaksma op de avifaunistische betekenis van de Wadden

De tekst is ontleend aan handgeschreven, soms moeilijk leesbare aantekeningen in het archiefmateriaal.

Het is stellig geen toeval dat van een vrij groot aantal vogelsoorten zo'n aanzienlijk percentage¹ in ons Waddengebied broedt:

- Ca. *een derde* van onze Lepelaars, Grauwe Kiekendieven, Bontbekplevieren, Strandplevieren, Stormmeeuwen, Visdieven, Dwergsterns, Velduil en Grauwe Klauwieren;
- Ca. *de helft* van onze Bergeenden, Blauwe Kiekendieven, Kluten en Zilvermeeuwen;
- Meer dan twee derden van onze Eiders, Kleine Mantelmeeuwen, Noordse Sterns, Grote Sterns en Kleine Barmsijzen.

Evenmin is het toeval dat het leeuwendeel van de in ons land bekende broedgevallen van Middelste Zaagbek, Slechtvalk, Rouwkwikstaart, Engelse Kwikstaart en Bonte Kraai op de Waddeneilanden of langs de Waddenkust werden geconstateerd.

Ook Bruine Kiekendief, Scholekster, Tureluur, Tapuit, Paapje en Sprinkhaanzanger zijn verhoudingsgewijs bijzonder talrijk in het Waddengebied.

De Wadden zijn voedselgebied voor:

- Wellicht *een derde* van de ons land in de trektijd bezoekende Wintertalingen, IJseenden, Grote Zeeëenden, Zwarte Zeeëenden, Waterrallen, Zilverplevieren, Steenlopers, Wulpen, Regenwulpen, Rosse Grutto's en Drieteenstrandlopers;
- Ca. *twee derden* van de ons bezoekende Rotganzen, Brandganzen, Groenpootruiters, Kanoetstrandlopers, Scholeksters, Bonte Strandlopers en Grote Mantelmeeuwen.

Ook soorten als Zeearend, Slechtvalk, Grauwe Franjepoot, Kleine Jager, Drieteenmeeuw, Kleine Burgemeester, Hop, Draaihals, Oeverpieper, Strandleeuwerik, Noordse Kwikstaart, Kleine Vliegenvanger, Ortolaan, Frater en Sneeuwgorzen verschijnen verhoudingsgewijs opvallend vaak in het Waddengebied.

Algehele inpoldering zou zonder meer funest zijn voor soorten als Eider, Rotgans, Brandgans, Kanoetstrandloper, Bonte Strandloper, Groenpootruiter, Rosse Grutto, Grote Stern en Dwergstern²

Sjoerd geeft de volgende specificatie van (buitendijkse) reservaatgebieden op de eilanden (totaal 19.000 ha reservaat):

¹ Sjoerd bedoelt hier waarschijnlijk "van de Nederlandse broedvogels".

² Dit is hier omkaderd omdat de angst voor inpoldering kennelijk de drijfveer was voor Sjoerd om de betekenis van het Waddengebied uit te schrijven.

<u>Texel:</u>	Natuurmonumenten ca. 3.260 ha (waarvan 3000 ha gepachte schorren); SBB Geul ca. 1.680 ha (Westerduinen); SBB Muy en Slufter ca. 800 ha; Korvers kooi ca. 25 ha
<u>Vlieland:</u>	SBB ca. 680 ha Meeuwenduinen, Kooiplekslid en Oude Kooi
<u>Terschelling:</u>	SBB ca. 5.250 ha Bosplaat, Noordsvaarder, Koegelwieck e.a.
<u>Ameland:</u>	Fryske Gea 225 ha het Oerd; SBB 115 ha Duingebied
<u>Schiermonnikoog:</u>	Domeinen ca. 2.500 ha o.a. Kobbeduinen
<u>Griend</u>	ca. 50 ha;
<u>Kust vaste land:</u>	Fryske Gea 2.300 ha gepacht, Bildtpollen Fryske Gea ca. 320 ha Bandspolder Balgzand ca 70 ha Dollard slikken ca 600 ha
<u>Water:</u>	Zeehondenreservaat Eierlandse Gat ca. 1800 ha

Ad II: Zijn visie op het buitendijks gebied in Nederland

(Op basis van handgeschreven aantekeningen in het archief)

Nederland bezit een oppervlakte buitendijks gebied van ca. 670.000 ha. Op de eilanden is het belang voor vogels vooral gelegen in broedgebied. Oorzaak hiervan is de factor "rust". Op buitendijkse terreinen elders in Nederland ligt het belang vooral in de betekenis als pleisterplaats voor vogels, met name ook hier door de factor "rust". De belangrijkste bedreigingen voor het buitendijks gebied zijn:

- Massa-recreatie;
- Inpolderingsplannen³;
- Stookolie

Ad III: Zijn bezoeken aan Rottum/ Rottumeroog/ Rottumerplaat

(Op basis van handgeschreven aantekeningen in het archief)

Sjoerd heeft in de periode 1955-1975 totaal 32 bezoeken gebracht aan Rottumeroog (totaal 125 dagen) en 12 bezoeken aan Rottumerplaat (totaal 55 dagen). Dit om drie redenen: angst voor inpoldering, om meeuwen te ringen, en voor monitoring. Sjoerd vraagt zich af hoe er meer grip op het beheer kan worden verkregen. Hij denkt aan het instellen van een zeehonden- en waterwildreservaat, aan het inschakelen van NWC voor beheersadviezen, weekend-bewaking, broedtijd vogelwachters, e.d.

³ Zie ook ad I.

Om dit te bereiken zijn veel gegevens nodig over de betekenis van de eilanden voor flora en fauna. Sjoerd tekent aan dat dit bereikt zou kunnen worden via:

- Oude informatiebronnen;
- Lokale natuurkenners (Wentzel, Bouwens, Toxopeus, Huizing, Klamer, Witteveen, Westhof) en eigen onderzoek + later Weyman, de Boer e.a.;
- Inschakelen kenners van flora (o.m. Van de Maarel, Ten Klooster), slakken (Butot), zeehonden (van Wijngaarden en van Bommel), insecten (van Orden);
- Reizen deels door of met anderen; zelf naar Róog en naar R'plaat;
- Gegevens over zoogdieren: zeehonden, konijnen, ratten + dia's;
- Idem, planten: kweldervegetatie, rode bies, strandsla, parnassia, duizendguldenkruid, vleeskleurige orchis, wintergroen, zeedistel;
- Insekten: 14 soorten libellen, dagvlinders, uiltjes, lieveheersbeestjes, rouwvliegen, coloradokevers;
- Slakken: 8 soorten, o.a. tuinslak; via slakken naar vogels.